

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

PIK LV. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, четвер, 25-го вересня 1947.

No. 223. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, September 25, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОНОМ Тел. "Свобода": Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE 4-0807

УРЯД ПРИТЯГАЄ ЮНІ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА „НЕСПРАВЕДЛИВІ ДІЯННЯ“

Вашингтон, 23 вересня. — Бюро незалежного генерального радника Краєвої Ради Робітничих Відносин перший раз притягнуло до відповідальності юні за „несправедливі робітничі діяння“ на шкоду підприємств, на підставі нового робітничого закону. Досі, на підставі Акту Вагнера, лише підприємці були відповідальні за такі діяння. Тепер Бюро наказало регіональному директору КРРВ, у Балтимор, Мд., вивести до переслухання від 12 Друкарської Юні за те, що цей відділ відмовився вести збірні переговори з підприємством Графік Арте Ліг в справі заключення контракту, а односторонньо наложив свої умови підприємству. Переслухання відбудеться 6 жовтня.

Другий випадок неприпинення юні до нового закону стався в Чатануга, в стеїтї Тенесі, де 74 відділ теслярської юні заборонив своїм членам працювати при переробці крамниці Ватсона, коли власники крамниці заявили, що вони не признають „замкненого заводу“, згідно з постановою нового закону Тефта-Гартлія. Коли власники найняли неюнінних робітників, тоді відділ юні почав бойкот роботи й пробував спинити неюнінних робітників від виконання роботи. Регіональний директор КРРВ вивів урядників юні на переслухання на день 30 вересня, щоб вони доказали, чому уряд не має права видавати заборони бойкоту. Теперішній закон признає „юнінний завод“, а не „замкнений завод“. На цій підставі неюнінні робітники можуть працювати в підприємстві наперед, заки це приступлять до юні.

Тефт твердить, що новий закон стоїть на сторожі робітників.

Сіетл, Вашингтон. — Сенатор Роберт Тефт, який обіцяв захистити стеїтї для добуття прихильності у своїй кандидатурі на номінацію на президента при виборах в 1948 р., вивів робітників, щоб вони припинилися до нового робітничого закону, якого він є автором. Тефт сказав, що „кожний член конгресу, який голосував за закон, повинен знайти вдячність серед тих, що хочуть утримати уряд без спеціальних привилегій, бо закон опертий на засадах свободи й справедливості для всіх“. Він радив робітникам піти понад голови юнінних провідників і підтримати закон, щоб переконатися, що його постанови дають робітникам більше безпеки для втримання праці, ніж це було досі.

АФП НЕ ДОПУСКАЄ КОМУНІСТІВ НА КОНВЕНЦІЮ.

Нью Йорк. — Стейтова езекутивна рада Американської Федерації Праці приготувала ввесь апарат, щоб не допустити комуністів до нарад у конвенціях і конференціях Федерації. У цій справі переведено одноголосно резолюцію на засіданні езекутивної ради в готелі Комодор у Нью Йорку. Досі стейтова організація АФП виключала комуністів від кандидатури на юнінних урядовців, а тепер поширила цю заборону на кандидатів на делегатів на конвенції. Езекутивна рада у підготові до конвенції в Сан Франсиско прийняла резолюцію з домаганням скасувати закон Тефта-Гартлія.

КАРДИНАЛ ПРИГOTOВЛЯЄ КАТОЛІКІВ НА МУЧЕНИКІВ.

Бюфало. — У проповіді на провінціальному Евхаристичному Конгресі кардинал Френсіс Спелман з Нью Йорку пригадав вірним, що Католицька Церква тепер нашла в війні з ворожими силами подібну, як це було за часів християнських мучеників у старинному Римі, тому вона мусить бути готова йти їх слідом. „Нації й імена змінилися, однак кару мусять далі терпіти ці, що виступають проти тиранів, що не хочуть відречися Бога і по героїськи обороняють Боже синівство“. Кардинал пригадав на переслідування архієпископа Степінача з Югославії, якого засуджено несправедливо.

ГУБЕРНАТОР ПРИЗНАЄ ПОТРЕБУ ВІДОКРЕМЛЕННЯ НІГРІВ.

Атланта, Джорджія. — Губернатор М. Е. Тамсон, стрінувшись з кампанією за „супрематію білих над чорними“, ведено Германом Талмеджом, заявив, що „цілковите відокремлення білих і чорних“ приведе до розв'язки питання співжиття обох рас. Тамсон признає рівні права нїгрів і білих, однак радить відокремити одних від одних навіть при голосуваннях під час правіборів.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ГАЗАРДОВІ ГРИ В ФОРДА.

Дітройт. — Управа фабрик Форда відправила з роботи 18 робітників й одного наставника за газардові гри, ведені в різних будинках підприємства під час обідних перерв. Стверджено, що лише в одному заводі, де працює 9,000 робітників, програвали по \$300,000 місячно.

Напад Росії на Америку це напад на Об'єднані Держави, твердить Коналі

Вашингтон, 23 вересня. — Сенатор Там Коналі, провідник демократичної меншини в сенатській комісії закордонних відносин, заявив на пресовій конференції, що напад Вишинського на Злучені Держави був нападом на Організацію Об'єднаних Держав. Совети нападють на Америку тому, що вона є найсильнішою підпорою Об'єднаних Держав, а Совети хочуть ослабити О.Д. Сенатор сказав, що він свідомий цього, що О.Д. переходить кризу, але коли цю кризу вийдуть, тоді стануть сильнішими, не зважаючи на напасти Советів.

СТАСЕН ПЕРЕДБАЧАЄ НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ О.Д. У ПОБОРЮВАННІ ВЕТА.

Клівленд. — На зібранні Американського Товариства Адвокатів промовляв кандидат на номінацію на президента при наступних виборах Гарольд Е. Стасен з Мінесоти. Він висловив погляд, що не треба доводити до крайності в спорі за усунення права вета, бо це може спричинитися до виходу Росії з О.Д. Тоді О.Д. переміняється на воєнну організацію проти Росії. Зате радить Стасен скликати надзвичайну сесію конгресу в справі підтримки Плану Маршала. Коли цей План буде ухвалений, тоді можна буде спонукати Об'єднані Держави до дебати над ним. Коли О.Д. будуть дискутувати над економічними справами, тоді відвернеться небезпека російсько-американської війни, думає Стасен.

СОВЕТИ ХОТІЛИ СХОПИТИ АМЕРИКАНЦЯ В ІТАЛІЇ.

Лос Анджелес, Каліфорнія, 23 вересня. — Ген. Марк Кларк промовляв на стейтовій конвенції Американського Легіону і переповнив випадок, коли він зловив у засідку цілу советську репатріаційну комісію. Це сталося тоді, коли генерал мав під собою нагляд над табором скитальників. Советська репатріаційна комісія, перебрена в американські уніформи, прийшла до табору і хотіла зловити найціннішого офіцера американської розвідної служби. Генерал Кларк довідався про це заздалегідь і зловив цілу советську місію в засідку. Кларк навів цей приклад на доказ, як Америка мусить бути готова для оборони кожної хвилини. Він заявив за заведення загального військового вишколу.

ПЕРЕПОВНЕННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ В ЕВРОПІ.

Нью Йорк. — Повернувшись з Європи Брін Дж. Говде, президент організації „Нова Школа“, розповів кореспондентам свої помічання в школах в Осло, Стокгольмі, Копенгагені, Женеві, в Празі й Варшаві. Там зросло число студентів в університетах на 50—100 відсотків у повноцінному часі, хоч число учнів мало. Це сталося тому, що німці винищували інтелігенцію і тепер дається більше відчувати її нестачу при відбудові європейських країн. Багато провідних освічених людей згинувло на полі бою або в неволі, отже на їх місце мусять прийти нові сили.

Повна поразка большевицького блоку в Асамблеї О.Д.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ ПОСТАВЛЕНО НА ПОРЯДОК НАРАД ПРОТИ СПРОТИВУ БОЛЬШЕВИКІВ.

Асамблея рішатиє справу Греції, Кореї, ревізії мирового договору з Італією та проект „Малої Асамблеї“.

Лейк Соксес, Н. Й., 24 вересня. — На вчорашньому засіданні Генеральної Асамблеї О.Д. вирішувалося порядок нарад, при чому Советський Союз зі своїми сателітами понесли повну поразку. Так званий Генеральний Комітет Асамблеї пропонував йти до вирішення 61 справ, запропонованих на порядок нарад. Більшість з тих справ прийнято без голосування, під яке поставлено тільки справи Греції, Кореї — запропоновані Америкою — та справу ревізії мирового договору з Італією, підтржану Америкою. Пропозицію ген. Маршала про створення „Тимчасового Комітету для Миру і Безпек“, що його названо „Малою Асамблеєю“ О.Д., прийнято на порядок нарад без голосування, бо Совети — на диво всіх — не противилися. Три попередні справи прийнято величезною більшістю голосів, бо проти голосували, звичайно, тільки представники Советського Союзу і їх сателітів — советської України, Білорусі, Польщі, Югославії і Чехословаччини. В поодиноких випадках деякі країни здержувались від голосування, наприклад арабські країни в справі Кореї.

Словні двобої на сесії Асамблеї О.Д.

Наради Загального Зібрання О.Д. у Флоринг Медов в Нью Йорку є часто подивувальним видовищем міжнародної дипломатичної гри та словних двобоїв між побоюваними представниками. Задержуючи найчастіше приємну усмішку на лиці, дипломати вимірюють собі словні удари, які можна вважати справжнім „нак авт“. На вчорашньому засіданні під час вирішування порядку нарад, советський представник А. Вишинський, був в положенні того змагуна, що згорі знав свою поразку. Тому — кажучи образово — махав руками, як вітрак, але всі його удари натрапляли в порожнечу. Найзапекліше виступав проти Кореї, пробуваючи „доказувати“ негаразди такої акції з боку О.Д. При цьому постійно повторював старі обвинувачення проти Америки, що їй уже всі знають на пам'ять та на які мало хто зважає. Інтересніше було у випадку з підтржанною Злученими Державами Америки аргентинською пропозицією в справі ревізії мирового договору з Італією. Виступаючи проти цього, Вишинський запитував аргентинського представника де була Аргентина тоді, як советські війська звільняли Європу від нацистської окупації. Аргентинський представник відповів запитом, де був Советський Союз тоді, як нацисти напали і підкорили Польщу, Францію та інші заїдно-європейські країни. Обидва запити залишилися без відповіді. „Нак авт“, значить, „сидів“.

ТРИГВЕ ЛІ ВЗИВАЄ ДО „ЗГОДИ В СЕМЕЙСТВІ“.

Лейк Соксес, Н. Й., 23 вересня. — На сьогоднішній сесії Загального Зібрання О.Д. забрав голос генеральний секретар цієї міжнародної організації, Тригве Лі, взиваючи велику потугу до згоди. Лі, не називаючи по імені ані Злучених Держав, ані Советського Союзу, остерігав, що продовжування цих непорозумінь і неуступчивості в спірних справах може довести не тільки до розвалу Організації О.Д., але й поважно загрожує світовому миру. Він взивав до компромісного поладження спорів, пригадуючи принципи згідливості і компромісу, що були основою нарад і договору в Ялі.

„БАНДЕРІВЦІ“, МАНУІЛЬСЬКИЙ І О. Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 23 вересня. — Під час свого вчорашнього виступу в Асамблеї О.Д. „український“ представник, Дмитро Мануїльський не забув і про „Бандерівців“. Формулюючи про „підпалювачів війни“ та піддержуючи під цим оглядом свого „боса“ Вишинського, Мануїльський дорікав Америці і Британії, що вони в своїх зонах в Австрії і Німеччині передержують „Бандерівців“, при допомозі яких хотіли б розвалити Росію. Мануїльський навів ще багато всляких інших несенітиць.

БОЛЬШЕВИКИ МОБІЛІЗУЮТЬ МАЛОЛІТНІХ ДО НЕВОЛЬНИЧИХ ПРАЦЬ.

Москва, 23 вересня. (ЮП). — Советський уряд сьогодні повідомив про покликання дальшого пів мільйона 10-літніх хлопців і дівчат до „фахових шкіл“, в яких їх мають підготувати до праці в советському господарстві. Вишкіл відбувається „практично“, імені дітей запрягається відряду до важких невольничих робіт. Це вже третя мобілізація малолітніх невольників в цьому році, загальна кількість яких досягнула 1,200,000 хлопців і дівчат. В березні змобілізовано 300,000 а в липні і серпні дальших 400,000.

ПІСЛЯ СМЕРТІ ПЕТКОВА

СМЕРТЬ ПЕТКОВА — ВИРОК НА КОМУНІСТІВ.

Повісили Героя. Політичні наслідки.

Софія, Болгарія, 23 вересня. Сьогодні рано — як уже повідомлялося — тут виконано вирок смерті, виданий болгарським комуністичним судом на провідника опозиційної Аграрної партії Миколу Петкова, що був одним з найбільшій болгарських політиків і патріотів та вславився насамперед під час війни своєю боротьбою проти фашизму. В 1944 році він підписав примиря зі союзниками. Після настановлення Моевською комуністичною диктатурою в Болгарії, він відмовився співпрацювати з комуністами, навіть під загрозою смерті. Комуністи загрозу виконали, не зважаючи на всі протести західних союзників. Після розстрілу югославського героя боротьби проти нацизму, Дражі Михайловича, большевики поповнили черговий міжнародний злочин, що знову сколихнуло опінію цілого світу. З урядового повідомлення виходить, що прохання оборонців Петкова про помилування навіть не було предложене тимчасовому комуністичному президентові країни. Болгарська преса зраджує теж, що Петкова повішено за його прихильність до західних союзників, твердячи, мовляв Петков „приготовляв окупацію країни військами тих самих чужих держав, які сьогодні перемінили Грецію в долину сліз“. Цей черговий легальний злочин міжнародного большевизму матиме далекоючі політичні наслідки, насамперед для самої Болгарії. У Вашингтоні і Лондоні видано офіційні урядові заяви, в яких засуджується большевицьку злочинну диктатуру. Обидві країни пороблять дальші дипломатичні кроки в цій справі. Американська преса подала вістку про вбивство Петкова як найважливішу подію дня. В редакційних статтях називається Петкова пером та засуджується найгостріше цей черговий большевицький злочин.

ХАРЧОВА КРИЗА В ЕВРОПІ.

Париж, 23 вересня. — Окремий висланик британського короля привіз до Вашингтону звіт про вислід Конференції Європейської Співпраці, що закінчила вчора свої наради в Парижі у зв'язку з економічною відбудовою Європи при американській допомозі згідно з Планом Маршала. У звідомленні насамперед підкреслюється нагальна харчова криза в Європі, яка вже в найближчих місяцях може прибрати катастрофічні форми, якщо своєчасно не настане американська допомога.

НОВА ХВИЛЯ СТРАЙКІВ В ІТАЛІЇ.

Рим, 23 вересня. — Італійські комуністи додають всіх зусиль, щоб довести країну до катастрофи. Після поладження страйку 1,000,000 сільськогосподарських робітників в північній Італії, нова хвиля страйку вибухла в околицях Риму, де почали страйк 35,000 сільських робітників, поширюючись далі на південь. В поодиноких випадках прийшло до зудару між страйкуючими і поліцією. До страйку сільськогосподарських робітників, прилучуються теж індустриальні робітники.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ В ТРІЄСТІ.

Трієст, 23 вересня. — Своєю акцією проти нового режиму у вільному місті Трієсті комуністи почали вчора, проголосивши генеральний страйк. Американсько-британське військове управління зі свого боку повідомило, що дасть повну охорону тим робітникам, які схочуть працювати. У висліді більша частина робітників зголосилася сьогодні до праці.

ПОЛЬСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ОБИЦЮЮТЬ ПОМИЛУВАННЯ МІКОЛАЙЧИКОВІ.

Варшава, 23 вересня. — Після ліквідації большевиками героїв визвольних рухів в Югославії (Михайловича) в Болгарії (Петкова) та інших окупованих большевиками країнах, в Польщі почали кружляти вертлі поголоски, що тепер прийде черга на провідника польської проти-комуністичної опозиції, С. Міколайчика. У зв'язку з цим комуністичний президент Берут зложив заяву, що польський уряд не має ліквідувати опозиційних партій, ані арештувати їх провідників, включно з Міколайчиком. Військові суди в країні вже швидко мали б бути заступлені цивільними.

ПРОТИАМЕРИКАНСЬКИЙ НАСТУП БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРОПАГАНДИ В АВСТРІЇ.

Відень, 23 вересня. — Советські окупаційні власті в Австрії одержали з Москви наказ почати сильну пропагандивну кампанію проти Америки. Заохочивши віденську радіостанцію та при допомозі преси большевики кричать на всі голоси про американський „імперіалізм“, „фашизм“, „реакцію“ і т.д., допускаючи при цьому всляких інших обид і брехнів проти американців у самій Австрії. Большевицька пропаганда твердить, що американські війська принесли до Європи закони і звичаї „дикого заходу“.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі три центи.		Three cents a copy.	
One year	\$7.00	One year	\$7.00
Six months	\$3.75	Six months	\$3.75
Three months	\$2.00	Three months	\$2.00
В Україні та в Європі:		Foreign and Jersey City Rates:	
One year	\$10.00	One year	\$10.00
Six months	\$5.25	Six months	\$5.25
Three months	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (з англійською частинкою):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	\$2.50	One year	\$2.50
Six months	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЯ ГВАРДІЯ

Українці мають теж причину згадати Покійного Фіорелю Ля Гвардію добрим словом. В часі, коли українське ім'я було американцем маловідомим та коли вони нічого не знали про визвольні змагання українського народу, Ля Гвардія був тим, що заявився у конгресі за визнання України як самостійної держави. Маємо на думці 1919 рік, коли то на руїнах царської Росії відновилася українська держава, а Ля Гвардія, будучи тоді конгресменом, вніс в палату репрезентантів у Вашингтоні законопроект в справі призначення певної суми гроша на отворення американського посольства на території Української Народної Республіки (УНР). Це було одиноким, що можна було зробити в справі визнання України в палаті репрезентантів і Ля Гвардія це зробив, бо інше належало до президента і сенату.

Ля Гвардія виявив свої симпатії до українців ще й пізніше, заявляючись проти загарбання західно-українських земель Польщею. Будучи конгресменом промовляв він у цій справі в Купер Юніон в Нью-Йорку на українським протестаційним вічу, в 1922 році.

Часи, про які ми згадали, треба вважати найкращими в життю Ля Гвардія, бо тоді він не оглядався на нікого і був як справжній ліберал завжди за тими, що були гнетені, покривджені й терпіли. До певної міри він остав таким до кінця свого життя. Кажемо до „першої міри“, тому, що пізніша його кар'єра, а під нею розуміємо його 12 літ на становищі посади міста Нью-Йорку, була вже паралізована його прихильністю до комуністичного фронту. Це вони допомогли йому в першій каденції стати мейором найбільшого міста в світі. У цій добі Ля Гвардія був уже постійно „зайнятий“, коли українці міста Нью-Йорку прохали його прибути на якусь маніфестацію, хоч би чисто культурну, як от на українське Свято у честь Вашингтона, влаштовуване в Карнегі Гол. Зате мав час прийняти, наприклад, советську „культурну делегацію“ з України, яка, як відомо, не зареєструвавшись тут як „чужинський агент“, мусіла передчасно виїхати з Америки на домагання департаменту стеїту.

Не зважаючи на це кокетування Ля Гвардія з лініями большевицького нахилу треба признати, що він був для Нью-Йорку таким посадином, що ліпшого від нього досі місто не мало. Усі звикли до Ля Гвардія як людини гарячого темпераменту, галасливий і напастливий, просякаючи йому дуже багато промов і факторів тільки тому, що вважали його особисто чесною людиною. Він намагався ввести чесноту теж і в скорумповану до краю „міську машину“, контролювану до його приходу скорумпованим Тамані Гол. Ля Гвардія мав славу оборонця „простої людини“ і саме цій „людині“ він завдячує це, що міг бути вибраним тричі посадином Нью-Йорку. По смерті пошанували його всі, теж і ті, з якими він постійно воював, кажучи чи пишучи: Таки велика шкода, що вже його нема між нами, що вже його не почуємо!

Боева сила Америки

Як проголошено плян Маршала, 6. червня б. р., нийорський щоденник Гералд Трибюн вислав сімх знавців в по-дорож „літаючою фортецею“ для перевірки, які засоби має Америка для підтримання цього Пляну. Помічення знавців можна поділити на дві частини: Одна викazuje боеві засоби Злучених Держав на випадок, коли б так хтось хотів насильно недопустити до виконання Пляну Маршала; друга викazuje господарську силу Злучених Держав, на якій цей плян опертий.

Над студіями для зясування оборонної сили працювали два знавці. Їхні помічення вважають дуже цінними.

Ансел Е. Талберт, один із згаданих сімх, застановляє на над свіжо створеною незалежною повітряною силою, яка повстала із злики двох повітряних сил, а це маринарки й армії. Він твердить, що літак під теперішню пору це єдиний засіб, яким Америка „у найближчій майбутності при вжитку атомових бомб і інших високо вибухових матеріалів“ може досягнути осередків ворога. За свідомством головного команданта повітряної сили, ген. Джорджа С. Кенія, „наші літаки, збудовані для перевозу атомових бомб, є готові боронити кожної хвилини Злучені Держави проти кожного, хто рішиться б на нас напасти“. Повітряна сила обіймає тепер 43,000 офіцерів і 268,000 мужів. Вони зорганізовані у 38 боєвих групах. До року 1948 провідники надійдуть мати 400,000 людей поділених на 55 груп, однак тепер набір свіжих сил не дописує.

Провідники повітряної сили приймають за певне, що до найближчої стрічі з ворогом прийде в північній підбігуючій околиці й тому теперішні вправи літаків зосереджені на Алясці. На Аляску вислано велике число літаків для зимування і туди постачається матеріяли до огрівання й смарування, як на суші так і в повітрі. Треба людей призначити до боїв при температурі нижче нуля. Бомбовальники Бi-29 відбувають тричі в тиждні по-дорож з баз у Фербенкс до північного бігуна і назад. Коли настане зима, такі вправи будуть відбудуватися щодня. Інші літаки Бi-29 відбувають по-дорож з Сан Франсиско до островів на Паціфіку, а потім до Анкоредж, на Алясці, щоб при-збирувати вісті про погоду. Бомбовальники Бi-29 можуть летіти лише на просторі до 2,000 миль, отже вони досягнули б лише частину Сибіру. Тепер йдуть праці для вико-ристання баз на Гренландії й на Ісландії, щоб дістатися до Європи. Крім того йде праця, щоб приспособити літак Бi-36 до польоту на просторі 4,000 миль. Нові літаки виїздили б з Фербенкс, на Алясці.

Морська воєнна флота пра-щое окремо над висиланням з кораблів пружинних ракет до нападу. Такі ракети треба до-вести кораблем до відповідної віддалі і випустити на ворога.

Зголосів критики треба запи-сати, що Америка не є ще вповні готова до боїв у повітрі і для повної беззататності треба виробити по 3,000 літа-ків річно.

Другий знавець, що їздив літаком Бi-29 на доручення га-зети Гералд Трибюн, а саме Джеймс М. Мініфі, займається беззататністю воєнної флотії й армії. Він твердить, що воєнна флотія тепер піде під воду. Конгрес згодився на будову двох субмарин, які відстануть всі найновіші винаходи. Спро-би з такими субмаринами зро-блено в останній війні, бо Ні-меччина й Італія перевозили ни-ми бляхи й гуму до Японії і втримували на Атлантику тен-кери з олією. Японці мали дві субмарини, які містили в собі два літаки. Від покінчення вій-ни Злучені Держави навчилися висилати з субмарин стрільня, що ними можна керувати при допомозі радіа й інших вина-ходів. Німці ще в 1945 р. бу-дували субмарини, які могли о-ставати під водою без кінця й могли плисти швидше по під-тоді ніж на поверхні води. Візирі таких субмарин захопи-ли з кінцем війни американці, але росіяни захопили варстати. Про росіян говорять, що вони загалом мають 245 субмарин, подібних до колишніх нацист-ських субмарин.

З огляду, що Росія вже має субмарини, в Америці йде зма-гання, щоб придумати способи воювання проти них і це саме є причиною безупинних спроб з новими протисубмаринними винаходами на поверхні моря. Американські винахідники пла-нують будову підводних літа-коносців і підводних кораблів для транспорту вояків і під-водної артилерії. Для обслу-гати таких винаходів треба добре вишколеного персоналу. Від-повідну школу заложено вже в Нью Лондон, Конн.; там побу-довано вежу висоти 120 стіп понад поверхню моря, а 100 стіп під водою. У цій вежі сту-денти вчать, як тікати із зни-щеної субмарини. Тому, що та-кі підводні судна ще не видо-сконалені, флота переводить безупинні дослідні над поліп-шенням. Одним знайважливі-шим досвідом є порушення суден атомовою силою. Наді-ються, що вже впродовж най-ближчих 10 літ це буде здійс-нене.

Не зважаючи на те, що май-бутність флотії є під водою, команда маринарки не занед-бує дальшого удосконалення суден на поверхні моря. Аме-риканська флотія вважається за найсильнішу в світі. Її сила збільшається ще двома диві-зіями маринарів і то добре ви-школених, які можуть воювати

як на морю так і на суші. Тре-ба пам'ятати, що флотія має свою летунську службу, добре вишколену для своїх цілей. Флотія має 210,000 офіцерів і 965,000 моряків. Резерва ося-гнула досі 67% своєї цілі, а повна резерва має обняти 24-000 моряків. Резервісти вправ-ляються раз на тиждень.

Мініфі займається теж орга-нізацією й силою американ-ської армії. Він признає, що повна сила армії в числі понад мільйона мужів й офіцерів ще не осягнена, однак її головна сила лежить у наукових дослі-дах. На дослідні конгрес при-значив великі суми гроша, а команда армії заключила 300 контрактів з 81 університета-ми. Окремо заключено 605 контрактів з промисловими лабораторіями для розвитку нових винаходів. Команда має під теперішню пору великі труднощі з утриманням 6 диві-зій в Японії й Корей і 2 дивізі-ї в Європі і на випадок війни лише одну третину цього вій-

ська можна б ужити до насту-пу проти ворога.

Військо, яке вправляється на території Злучених Держав, має на цілі свою придатність в першу чергу на Алясці. В цій цілі велику увагу звертається на 82 Повітряносу Дивізію. Разом є тепер на території Америки около 400,000 вояків, однак загальна публіка не визнається на тому, кількі вояків треба на випадок наглої потреби. До втримання армії в боевому стані треба ще воя-ків при транспорті, сторожі, в шпиталях, в кухнях, при адмі-ністрації, і при механічних ро-ботах.

Для відповідного вишколу вояків при звичайній армії треба 6 місяців часу, отже на випадок konieczности мусить бу-ти готова постійна армія. Та коли йде про перший зудар з ворогом, на це має служити повітряна сила й тому Амери-ка звертає на неї найбільшу увагу.

ліппя Варшава офіційно по-відомила, що „дивізії, введені в дію в цих областях, викона-ли своє завдання“. Проте, це сталося коштом поважних в-трат, включно зі заступником міністра війни, ген. Сверчев-ського та його штабу, що пла-ли в партизанську засідку.

Цивільне населення допомагає повстанцям.

Під натиском зі Сходу, укра-їнські партизани виробили свій воєнний плян. Вони пер-ейшли через Карпати в Чехо-словаччину, а бригада Громен-ка боротьбою промочувала шлях іншим українським вій-ськовим зєднанням. В червні вони здобули просямок Дука-гу, скрізь пробиваючи собі доро-гу. Гірську околицю між Бан-ською Бистрицею і Золемом, звідкіль оперували словацькі повстанці в 1944 р., вони зро-били базою своїх дій. Чехо-словачські власті остерегли на-селення від опанованих укра-їнцями лісів.

Українські скитальники в Австрії і Німеччині почали прокардатись до Чехослова-ччини, йдучи на зустріч парти-занам та об'єднуючи їм похі-вперед. Згідно з інформаціями з усіх джерел, українське, польське та словацьке насе-лення допомагає українським партизанам. Вони вважають їх за борців проти окупаційної сили, до яких вони застосову-ють таке саме відношення, як до проти-німецьких повстан-ців під час війни.

Антибольшевицький Бльо-Народів (АБН).

Ці українські повстанці, які розпочали цю сміливу одисею, щоб дійти до американської зони, що є для них зоною сво-боди, є, тільки незначною час-тиною загального визвольного руху в Східній Європі. Вже в 1946 році в противенстві до пануючої большевицької кля-си повстала в Советській Укра-їні організація під назвою „Антибольшевицького Блоку Народів“ — АБН, яка скла-ється з представників усіх по-велеваних большевиками на-родів, які побороють центра-лістичну советську диктатуру. Гаслом цього блоку є: „Сво-бода народам, свобода люди-ні“.

Українці є найбільш актив-ними членами АБН. Проте, там заступили теж інші народи, як росіяни, словаки, поляки, бал-тійські народи, татари, кавказ-ці, народи центральної Азії, теж румуни, болгарі й мадяри. Цей рух поширюється голов-но серед молоді. Його ціллю є бо-ротьба проти всіх форм цент-ралізованої диктатури, все рів-но, нацистської, чи больше-вицької. Українські партизани виказали свою силу останнім наїздом на Чехословаччину. Без будьякої допомоги зі зов-ні, вони створили таке замі-шення в самому серці совет-ської зони, наслідки якого можна порівнювати тільки з положенням у Греції.

За свободу народів і людини.

Остання відозва АБН закли-кає до об'єднання всіх, хто лю-бить свободу. Вона описує ге-роїчну боротьбу українського народу за визволення та за-кликає світову опінію слідку-вати за подіями на советсько-польсько-чехо-словацькому кордонах. „Під прапором по-встанських армій сини всіх на-родів анти большевицького блоку борються за свободу народів і людини. Найбільш характерним явищем цієї спіль-ної боротьби є революційний та повстанський рух на украї-нській землі... Для ліквідації у-країнських повстанців больше-вики заключили окремий до-говір з Польщею та Чехосло-ваччиною. Вже цим самим во-ни доказали перед цілим сві-том свою слабкість в обличчі українського визвольного ру-ху та інших повелеваних наро-дів“ — пишеться у відозві АБН — закінчує свої мірку-вання „Іст Юрон“.

Свобода народам і людині!

Англійський голос про героїчну боротьбу Української Повстанської Армії.

Журнал „Іст Юрон“ (Англія) у своєму виданні з 28. серпня, крім двох коротких повідом-лень з Польщі і Чехослова-ччини про боротьбу УПА, при-носить теж довгу редакційну статтю п. з. „Українська По-встанська Армія“, в якій висві-тлює повстання, боротьбу та цілі цієї збройної сили украї-нського народу. В статті пи-шеться:

Відділи УПА в Чехословаччині.

Протягом липня чехосло-вацька преса повідомила, що численні відділи Української Повстанської Армії — Банде-рівці — перейшли в Словаччи-ну. Вони прийшли з Польщі і Советської України та посува-ються швидко на захід, нама-гаючись дійти в американську зону Німеччини і Австрії. Дня 14. серпня праське радіо по-відомило, що ці загони насаме-ред увійшли в район Пряшева через гористу околицю Кар-пат. Вони відступили перед спільною акцією регулярних зєднань польської і советської армій, що виперли їх з Ярос-лавського і Саночського пові-тів в Польщі. „Вони склада-лись з кількох груп, найсиль-ніші з яких були загони Гро-менко, Гурлят і Кремінь. Най-краще зорганізована і найкраще забезпечена була група Гурлят (йде, правдоподібно, про групу „Бурлак“ — прим. наш), що успішно пробилася аж в словацькі гори Оре в половині дороги між Пряше-вом і Братиславою. Група Гро-менка, що була пробоевим відділом для всіх інших заго-нів, була розпорошена, а малі відділи, які з неї повстали, пробували домовитися з по-ліцією. Інші відділи намагали-ся пробитися далше на захід

Втрати повстанців і чехів.

Під час цієї акції чехослова-цькі війська вбили або заареш-тували 140 українських пов-станців, а самі втратили 37 вояків „в боротьбі, або у ви-падках“. Гідне уваги, що офі-ційне звідомлення не скри-ває розбіжностей неського і словацького населення у відно-шенні до українських повстан-ців...

Боротьба проти всіх окупантів.

Під час війни і від часу, як скріпилася акція польських і советських карних експедицій, українські партизани почали переходити до Словаччини. Советська Україна і колишня польська Галичина були за-литі зєднаннями українських партизанів. Це вже належить до української традиції боро-тись проти всіх „чужих еле-ментів“, що намагаються опа-нувати територію, яку украї-нці вважають за свою. Дня 31. липня швайцарський тижневик „Вельтхоє“ писав: „Вже під час війни українські партизани боролися проти большевиків і проти німців. Після війни, во-ни боролися проти поляків і проти большевиків, подібно як тридцять років тому, під час революції, вони боролися проти білих і проти червоних росіянів“. Під час советського наступу в 1944 році українські партизани були такі сильні, що командування червоної армії було змушене перегово-рювати з ними, щоби забезпе-чити собі тили. Від часу закінчення війни в Європі українські партизани боролися здовж польсько-со-ветського кордону, переходя-чи то на один, то на другий бік, а принагідно теж скрива-ючись в Словаччині. Минулої весні польський і советський уряди сконцентрували в своїх районах здовж ріки Сян бага-то дивізій та в порозумінні з чехословацькою армією роз-горнули плян очищення цих територій від українських пар-тизанів. Але тільки з кінцем

ва побіч неї, не глянв на-віль.

— Забратъ етаво бандита і

(Докінчення на стор. 4-тій).

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ФРАГМЕНТ

5)

Думки горіли в голові. І во-на чула це посмак пожежі і по-пелу, коли проринулась повз ворога з кімнати. Навіть мати не помітила. І Бурко зі зїже-ною шерстю пригладився ра-неному, що так поволі при-ходив до себе...

На зовні перекикувались большевицькі стежі і часом ще, зрідка падали постріли на полі. Далекий ліс мовчав, поле втихало і село потону-ло у темряві. Ліпка потонула у ній, опираючись об стіну. Посмак попелу в устах мінив-ся, сильнішав, загорівся по-плином і перед очима заскака-ли червоні вогники з болю,

коли до неї прилягла ворожа постать...

Навіть мати не зналиме... Навіть матері вона не скаже... Ані Степанові... Нікому в світі... Нікому... Ніхто не пови-нен знати...

На власних устах відчула со-ляний смак власних сліз. Не знала навіть, що плаче. Не чу-ла навіть, як до неї шепотів щось гаряче ворог... Ворог...

Все стало їй зайве, байдуже, щоб тільки Степанові...

Як він її на руках носив і грушки зривав у саду... Рід-ний, дорогий Степан... Або як переносив через річку, коли вона не хотіла ніг замочити...

Або як вибив тих недобрх хлопців, коли до неї присік-лися... Степан, її брат...

Пожежа ще горіла у ній, ко-ли ворог відступив від неї. І вдруге пройшла вона побіч, без слова, та немов не та...

Щось сталося із нею і біль-ножем застрів у грудях...

Степана важко було привер-нути до свідомості. Зате на зовні перекикались варті і чути було голос археолога, що надходив зі села.

Ліпка пристанула на порозі кімнати і гляділа тупими очи-ма, як мати, байдужа на все, напувала водою бліді уста свого сина. На Ліпку вона не звертала уваги, бо ж дочі-ніщо тепер не грозило...

А світ хитався і хитався в посадах і кружляв раз скорі-ше, то знов поволіше. Надто міцне було пережиття для Лі-пки і вона не була всилі пога-сити червоних світел, що пе-рескождали в очах.

Біля самого вуха почула свіжий, міцний голос.

— Що з вами? Ви такі блі-ді...

Стрепенулась як від удару. Злякалась. Пізнають по ній!... Старалась опанувати себе, захотіла сказати щось наза-гал байдужого, та з горла не видобувся ніякий звук. Лейт-нант піддержав її, приглану-вав її обличчю, заглянув у самі очі — і нічого не зрозумів.

— Ви так жадливо зблідли... Що Вам? Надто сильно пе-реймається тим всім... Трудно, що порадили, неодному попа-дає сьогодні.

Вона зрозуміла лиш це о-станнє. І жах встав в її зини-цях.

— Це ж мій брат... — про-шепотіла наворотом свідомо-сті.

Він глянв на неї уважніше, гостріше.

— Ах... ви про це? Дурниця, щось зробимо, стільки наших

КАМПАНІЯ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ У. Н. СОЮЗУ ДО 50 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ буде успішною тільки тоді, коли кожний Відділ придбає для Союзу призначене йому число членів. Та щоб Відділи могли виповнити свої квоти, до цього треба спільних зусиль та ревної праці всього членства. До таких зусиль і такої праці закликає тепер У. Н. Союз кожного активного, патріотичного члена, кожну щирі, ідейну членицю.

П. РОМЕН.

ТОТАЛЬНИЙ НАСТУП НА УКРАЇНУ

(З приводу статті Литвина в журналі „Большевик“, ч. 4)

Большевицькі імперіалісти стараються вбити і дискредитувати все, що є українське. Візьмемо для прикладу такого відомого українського історика, як Михайло Грушевський, якого большевики вважають головним творцем „націоналістичної концепції історії“ українського народу, і погляди якого, за большевицьким визначенням, складають головну зброю в ідеологічному арсеналі українського націоналізму. Як відомо, імя Грушевського большевики намагаються дискредитувати й оплюгавити в очах українського народу всіма засобами. Проти нього і його „школи“ скерована, головним чином, і брошура К. Литвина — „Про історію українського народу“.

Хто ж такий Грушевський? В чому виявляється його „буржуазність“ і на якій підставі К. Литвин проголошує його ворогом українського народу? Подімо характеристику методологічних позицій Грушевського і його концепції історії з найновішої публікації — з брошури Бориса Крупицького — „До методологічних проблем української історії“. Ця брошура не пропагандивна, і має суто науково-методологічне спрямування — отже, з цього погляду вигідна для даного випадку, як джерело безсторонньої наукової характеристики Грушевського, як історика. З цієї брошури довідуємось, що Грушевський належав до так званого народницького напрямку. Народники звертали увагу на інтереси селянського народу і на його симпатії тих, хто ці інтереси заступав. При чому, під народом розумілася не нація в цілому, а найбільш її вверстви, так звані „простий народ“.

Грушевський належав до того народницького історіографічного напрямку, який підкреслював соціальні мотиви і навіть залишав поза увагою національно-державницькі тенденції й елементи історичного процесу. Цей напрямок в історіографії завжди брав в обортину простий народ і осуджував верхівку, що була в провіді. Історики-народники, домагаючись, наприклад, добу Козаччини, ставили на бік простого козацтва і „черні“ —

циничною розв'язністю неоправданого брехла і наклепника убиває в голови советських громадян найдивовижніші дурниці.

В чому ж буржуазність історичної концепції Грушевського? Хто знає його історію, той ніде жодного слова не знайде, яке говорило б про „приниження прогресивно-демократичної боротьби народних мас“. Навпаки, як бачимо з характеристик його концепції, Грушевський належав саме до того напрямку в історіографії, який підноси „простий народ“ і підкреслював соціальні моменти в історичному процесі, і з цього погляду викликає критичні зауваження і поправки з боку новішого державницького напрямку в українській історіографії.

Так само не буржуазні твердження й інші твердження Грушевського в його поглядах на специфічні особливості українського історичного процесу. Такими особливостями є своєрідність соціальної структури українського народу, яка виявляється, зокрема, в тому, що український народ — це народ переважно селянський, і що великі капіталісти і промисловці були переважно чужого походження, і пролетаріят на Україні також здебільшого складався з прийшлих елементів — переважно з Росії, а виходці з українського села теж русифікувалися. Ця незвичайна історична дійсність знайшла своє місце в історії Грушевського. І за це об'єктивне і наукове висвітлення дійсності К. Литвин також нападає на Грушевського, як на автора „антинаукової теорії безкласового розвитку українського народу“. Чому так не подобається ця історична правда сучасним московсько-большевицьким володарям на Україні, і чому вони цю правду хочуть замаскувати? Цим самим вони хочуть замаскувати колопальну залежність України від Росії в минулому та її руйнівні наслідки для української нації. Бо те, що діялось у минулому — за царських часів у Російській імперії — те саме діється тепер на Україні під московсько-большевицькою владою в СССР, а саме: панування на Україні чужої економічної системи і посилене заселення її росіянами, при одночасному винищуванні „висилках“ українців до Сибіру і на Соловки.

Українські історики і, зокрема, Грушевський, на підставі наукових даних із таких ділянок науки, як археологія, етнографія, фольклор та інших, вважають український народ за окрему від росіян націю. К. Литвин із це нападає на Грушевського, запевняючи читачів, що його концепція походження і розвитку українського народу і твердження про те, що український народ ніякої спорідненості з російським народом не має, і що весь історичний розвиток обох народів проходив не в дружбі, а в постійному антагонізмі, — що ці твердження нібито „неправдиві“ і „антиісторичні“. Але ж ці твердження не вигадані для пропаганди, а є даними науки і фактами історії!

Дивно і підозріло, коли російські історики — ідеологи і науковці — так гаряче і перто родичаються з українцями. І ще дивніше, коли большевики, як марксист, послаються і надають такого великого значення уявній „кровній спорідненості“ з українським народом. Адже ж згідно з марксистсько-ленінізмом, кровна спорідненість — це „буржуазний забобон“ і не відіграє ніякої ролі в житті народів. Як люто і неприємливо нападають большевики на ідею національного солідаризму між різними класами, і на проповідь класового миру і національної єдності всіх українців на підставі кровної спорідненості їх проти зовнішнього, чужонаціонального ворога! А тут раптом самі ж большевики-марксисті висувають теорію про свою кровну спорідненість із українцями, і на цій підставі закликають до миру, братерства і дружби між гнобителям і гнобленим. В одному місці К. Литвин похваляє українських істориків, говорячи, що, мовляв, українські селяни боролись

проти експлуатації не лише з ше відношення до московсько-буку чужоземних феодалів, але й проти своїх же таки — українських. Перефразуючи ці слова, можна те ж саме сказати і на адресу большевицьких істориків, а саме: українські селяни не завжди провадили класову боротьбу проти своїх панів інших народами — той мусить бути український народ, своєї цілості і разом із „козацькою старшиною“, і навіть із такими своїми „панамі“, як Богдан Хмельницький і Мазепа, боролись також і проти чужоземних гнобителів, в тому числі й проти московських. Тут відіграла роль не „спорідненість по крові“, а історична дійсність і закони історичного розвитку. Гноблений завжди ненавидить і бореться проти гнобителя. І тут зайво покликуватися на „кровну спорідненість“ і „спільну історичну долю“ українського і російського народів. Ніякими гарними словами про „братерство“, „дружбу“, „благовірні впливи російської культури на українську“ дійсної історії не підмінити і реальну історичну дійсність фактичне становище України, як поневоленої нації, не замаскувати. Не кровна спорідненість, а кров, пролита українським народом у боротьбі з гнобителем, промовляє і визначає на-

проти експлуатації не лише з ше відношення до московсько-буку чужоземних феодалів, але й проти своїх же таки — українських. Перефразуючи ці слова, можна те ж саме сказати і на адресу большевицьких істориків, а саме: українські селяни не завжди провадили класову боротьбу проти своїх панів інших народами — той мусить бути український народ, своєї цілості і разом із „козацькою старшиною“, і навіть із такими своїми „панамі“, як Богдан Хмельницький і Мазепа, боролись також і проти чужоземних гнобителів, в тому числі й проти московських. Тут відіграла роль не „спорідненість по крові“, а історична дійсність і закони історичного розвитку. Гноблений завжди ненавидить і бореться проти гнобителя. І тут зайво покликуватися на „кровну спорідненість“ і „спільну історичну долю“ українського і російського народів. Ніякими гарними словами про „братерство“, „дружбу“, „благовірні впливи російської культури на українську“ дійсної історії не підмінити і реальну історичну дійсність фактичне становище України, як поневоленої нації, не замаскувати. Не кровна спорідненість, а кров, пролита українським народом у боротьбі з гнобителем, промовляє і визначає на-

зміст івся програма українського національного руху. ресивні сили Європи і на сили поневолених Московю народів. (Кінець).

НОВА ПОЧАТКОВА ЧИТАНКА

ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ

Зладив ІЛІЯ ШКЛЯНКА, М. А. Ілюструвала МАРГАРЕТА МЕССЕР, Б.А., Б.Ед.

Ціна за примірник \$1.00. Замовлення враз з належністю слати до:

"СВОБОДА" P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

Keep this in mind as you plan your new home

While your home is in the blueprint stage, decide where you want telephones. Living room? Dining room? Kitchen? Upstairs?

Then plan to have your builder place conduit — ordinary iron pipe — within the walls during construction to conceal the telephone wires and carry them to the desired locations. Installing telephone conduit after the house is built is often difficult and expensive.

Our Architects' and Builders' Service will be glad to assist you without charge in planning for telephone conduit in your new home or one you are remodeling. Just call your telephone business office.

New Jersey Bell Telephone Company

BUILDING A GREATER TELEPHONE SERVICE FOR A GREATER NEW JERSEY

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ОКРУЖНА РАДА СОЮЗУ УКР. АМ. У ФІЛАДЕЛФІ

уладжує вечерок

ЖИТТЯ ЖІНКИ І ВЕЧЕРНИЦІ В УКРАЇНІ
В НЕДІЛЮ, 28. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 28, 1947)

В УКР. САЛІ, 849 Н. ФРЕНКЛІН УЛ.

Початок програми год. 6. вечір.

Поважаний громадяни і громадянки, старші і молоді! Цей вечерок повинен закінчити кожного з вас: старші пригадують собі втрату життя, яке ви пережили в ріднім краю, а молоді знову поbacher, як виглядало життя ваших рідних у їх рідному краю. Також будуть подані смачні українські страви і гарно потанцюєте при українській музиці.

УВАГА!

УКРАЇНЦІ МІСТА НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦЬ!

УВАГА!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЦЕНТРАЛЯ В НЬО ЙОРКУ, Інк.,
ЗАКЛИКАЄ І ЗАПРОШУЄ ВСІ УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЦЕРКОВНІ УСТАНОВИ
ТА ІХ ЧЛЕНІВ І ВСЕ МІСЦЕВЕ ТА ДООКОЛИЧНЕ ГРОМАДЯНСТВО, НА

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

В ЦІЛІ ПОСИЛЕННЯ АКЦІЇ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЬО ЙОРКУ

—получене з—

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ

при участі славного Українського Національного Хору під управою Проф. Ю. Кириченка

В НЕДІЛЮ, 28. ВЕРЕСНЯ - SUNDAY, SEPTEMBER 28, 1947

в COOPER UNION HALL, Cooper Square
at 8th STREET and 3rd AVE., NEW YORK CITY

В концертній програмі виступлять також в сольових і дуєтних продукціях знані співучі сили, як: Марія Осадчук, сопрано; Олеся Куців, сопрано; знаний і всіма люблений тенор, новоприбувший зі скитальщини Євген Крук, наш славний народний співак Петро Ординський, та баритон Андрій Цюпа.

Промовляти будуть визначні бесідники в українській та англійській мові, як: редактор „Свободи“ д-р Л. Мишуга, знаний всім адвокат М. Пізнак, проф. університету п. Л. Добрянський та шановні бесідники зі скитальщини.

Під час програми можна буде закупити уділи (шери) Української Централі.

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 2-ГІЙ ПОПОЛУДНІ.

Всунь ОДНОГО ДОЛЯРА, на покриття коштів, та на дальнше провадження акції будови Українського Народного Дому в Нью Йорку. Збірки не буде!

Українці! Нехай нікого не брагне на вічу і концерті! Приходьте громадно та заохочуйте других. Справа будови українського Народного Дому в Нью Йорку, це болюча справа нас всіх. 50 тисяч українських родин в Нью Йорку по одному уділові, а такий Народний Дім стане дійсністю. Нам конечний є такий культурний осередок. Тож всі лавою на віче-концерт!

УРЯД ЦЕНТРАЛІ.

З НАГОДИ ТРЕТІХ РОКОВИН СМЕРТІ БЛ. П.

Проф. ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЬ

б. диригента світової слави Української Республіканської Капелі і співаків в ній: Ю. Гасана, П. Давиденка, М. Гребенського та інших

В НЕДІЛЮ, 28. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 28, 1947)

в 12. годині дня

В УКР. ПРАВ. ЦЕРКВІ СВ. КН. ВОЛОДИМИРА

334 EAST 14th ST., NEW YORK CITY

буде відправлено

УРОЧИСТУ ПАНАХИДУ

за упокій їх душ, на котру запрошуються всіх ширших Шанувателів безсмертної слави Диригента і У. Р. Капелі.

Співатиме Хор під управою О. Г. Павловського.

Проф. Г. Тучацький, б. адміністратор Капелі.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД, О., І ОКОЛИЦЯ!

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ, ЧИСЛО 30

улаштує

10-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ

заснування цього відділу

В НЕДІЛЮ, 28. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 28, 1947)

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

2253 W. 14th STREET

Початок у годині 5. пополуночі.

Свято получене з БЕНКЕТОМ а відтак БАЛЬ до пізньої ночі.

На тім Святі будуть бесідники і бесідниці, місцеві і позамісцеві.

Просимо всі Братства, Товариства і Сестрицтва та весь український загаль до спільної участі в тім святі.
Комітет Свята.

Праця для жінок і чоловіків
WANTS ADS
CLASSIFIED DEPARTMENT
Bergen 4-0237 — BRyant 9-0562

ПОТРЕБНО ЖЕНЩИН

Чемберлейс, денна праця, добра платня, 5 днів тижнево, приємні робітничі умови. Голос у Хоу-кеспер, Hotel Edison, 226 W. 42 St.

Американський гість в скитальчих таборах

(Надіслане зі скитальщини).

Табір українських скитальців у Розенгаймі 6. Мюнхену, що числить біля 1,600 людей, відвідав дня 15. червня 1947 р. Суперінтендент Укр. Ев. Церкви, пастор Василь Кузів, який прибув з рамені Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки, Всесвітньої Ради Церков у Швейцарії та Світової УМСА до Європи з ціллю несення духовної та матеріальної допомоги для скитальців.

Після сердешного привітання Управа Табору на короткій нараді запізнала дорогого гостя з життям табору. Управі табору Розенгайм підлягають три табори: а) Розенгайм, що числить біля 200 людей і міститься в одній більшій кам'яниці в самому містечку Розенгайм, б) табір в оселі-бараках, що називається Стефанскірхе, — біля 1,140 людей та в) табір в Нойбоєрн-Шльос, який числить 260 осіб. Табори розташовані в кількох кілометрах один від одного; вони однак під кожним оглядом творять одну цілість.

В Стефанскірхе Суперінтендент привітав громадянство табору дуже сердечно, а в часі спільного обіду провів табору обговорював з гостем різні недовгомагання. Між іншим (як і в кожному таборі) українські табори в Розенгаймі жалілись на зловживання UNRRA в часі переведення скринінгу; бідкувались, що буді з людьми старшими віком, жінками, дітьми та інвалідами, коли чужі держави хочуть прийняти від них лише людей самітних і молодших віком. Серед людей панувало велике бажання їхати геть з таборів. Вони хотіли би, щоб напр. бельгійська комісія, яка як раз сьогодні є в таборі, забрала їх усіх підряд до себе до праці; тим більше, що ті табори, які раніше виїхали до Бельгії, написали до своєї рідні, що праця та умови життя в Бельгії для українських робітників є ті самі, що і для робітників бельгійських, отже бездоганні, що вони відчули справдливую пошану до себе з боку бельгійського громадянства та самої держави.

Після обіду Суперінтендент розмовляв з представниками бельгійської комісії в таборі на місці їх праці. Це були однак лише технічні виконавці згорні наданого їм розпорядження й не могли від себе нічого в цій справі зробити. Суперінтендент обіцяв інтерв'ювати в компетентних центральних чинників.

Управа табору поінформувала, що табір має початкову та середню школи; дві церкви: А. П. Церкву та Греко-Католицьку, які живуть між собою в надзвичайній згоді. Управі Табору Розенгайм підлягає також сиротинець, що міститься в поблизу селі, й числить біля 30 українських сиріт-скитальців. Суперінтендент обіцяв, що негайно займеться справою дітей, подбає про їхню будуччину при допомозі християнських організацій. Табори оповідали, що, коли до табору приїжджала советська комісія, яка в підступний спосіб маніла людей вертатися до СРСР, одно хлопця з того сиротинця, що мало всього шість років, утікло з сиротинця за кілька кілометрів до німецького бауера (господара), де працювала як оstarбайтер-

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МАГАНОВИ СІТІ, ПА.

Віче на допомогу скитальцям.

Ще на 14 вересня відбулося в нас віче, на котре мав прийти д-р В. Галан. Коли зійшлися люди в год. сполудні, віче отворив передсідник комітету Д. Гайдамака і передав провід в руки Михайла Качмарчика. На секретарів покликано Якова Семенюка і Миколу Максимчука. Тому, що д-р Галан не явився на віче, передсідник покликав привного на саті Антона Маланчука і той зreferував справу.

Референт представив нещастя рідного краю, положення українського народу, недолю примусових утікачів-скитальців в Європі і замалу жертвенність нашого загалу в Америці для допомоги скитальцям.

Після покінченої промови п. Маланчука вивав передсідник зібраних людей до жертв на допомогу скитальцям. Довшу промову про потребу допомоги виволовис місяцеві парох о. Роман Волинський. Він порівняв жертвенність інших

гартув сльозом і ділом і вас не заставлять, будього старих, чи молодих без опіки, доказом чого ті добрі люди, про які нам тепер згадує, без жодного заклику, без змушування зорганізували досі тут у розбитій Європі вже 21-д обрідну організацію, що себе зобов'язує нести вам і вам подібним всесторонню поміч", казав Суперінтендент Кузів.

З нагоди закінчення шкільного року, дівтора влаштувала свій вечір (концерт та театральне представлення), який Суперінтендент звеличив також своєю присутністю.

3.

народів в подібній справі й зивав, щоб й ми йшли їхніми слідами.

Третім бесідником був Іван Чепу з Централії. Він теж вказував на це, що допомога це некуча справа, бо без неї погине багато людей. Четвертим був хлопець зо скитальщини, Мих. Котис. Він як свідок подій в Європі, говорив найдовше. Розповів про життя наших братів і сестер під час війни, про насиди большевників і пимців над українським народом і своєю промовою довів привних до плачу. Він просив, щоб вічевики, коли розійдуться доміть ще другим передавали, що на вічу чули і щоб спонукували до несення нещасним.

На зазив Івана Годованця відповіли привні український гимн, а потім ще комітет запросив присутних, щоб явилися в 8 годині на забаві, з якої дохід має піти на скитальців.

На саті переведено збірку. Нею займався: о. Роман Волинський, Мих. Качмарчик, Мих. Гентош, Яків Семенюк. Жертви зложили:

М. Качмарчик \$10; по \$5: о. Р. Волинський, І. Годованець, М. Гентош, Н. Батіг, М. Осачук, М. Котис; Ю. Корівчак \$3; по \$2: Н. Максимчук, П. Рудий, Н. Радик, І. Чорний, Б. Максимчук, І. Корівчак, І. Непийвода, В. Найдук, Д. Гайдамака; по \$1: М. Тихоневич, А. Маличук, пані Рудий, пані Касія, пані Гайдамака, пані Тихоневич, пані Козій, С. Ярома, Н. Пушкар, М. Стець, М. Камінський, пані Максимчук, І. Чепу, Д. Гуменюк, С. Сорканич, В. Федорчук, В. Самуель, Н. Непийвода, Г. Лівий, Я. Семенюк.

З віча прийшло \$82.50, з забави \$149.67, разом \$231.17. Гроші відіслано до ЗУАДКО-бітету в Філадельфії. Всім, що працювали, особливо жінкам, на-жється щира подяка.

За Комітет:

Дмитро Гайдамака,
Микола Батіг,
Микола Максимчук.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

І. В., Маямі, Флорида. — Це томила: Має бути в поміщенні дописи про Флориду, що в Маямі є коло 50 українських родин.

ПОСМЕРТНА ЗГАНКА

Дня 20. вересня 1947 р. померла в 58. році життя **ДОМІНІКА РАТКОВИЧ**, члениця під. 372 У. Н. Союзу в Саті Плейнфілд, Н. Дж. Покинйа походила з Волині. Полиншла в смутку мужа Прокопа, 6 дочок, 1 сина і 5 внуку. До Союзу вступила 1925 року. Похорон відбувся 23. вересня з дому жалоби при участі родини, знайомих і членів з російської правосл. церкви в Перт Амбой, Н. Дж. — В. Та П. П. Ярема, секр.

IVAN FRANKO'S "MOSES"

Trans. by Waldimir Semenyna
With a biographical sketch of Ivan Franko
by Stephen Shumeyko
Price 50 cents

Фрагменти

(Докінчення зі стор. 2-гої)

доставить сейчас командіру... залунав його наказ. На це обернувся зразу спалений сонцем і степовими вітрами лейтнант, та заки ще сказав слово, невідомі сили штовхнули Лінку на середину кімнати.

Зрозпачене обличчя матері майнуло тільки у її свідомості, блідий як труп брат о став десь далеко, але ось тут, перед нею, прямо перед нею, видніло адоволене із себе обличчя чужого лейтнанта, ворога. Веснянки танцювали карикатурний танок в очах Лінки.

Ще тільки десь у кутку нахмарене лице орхеолога, що захоплювалося рідними могилами...

Дівчина виглядала страшно. Її очі загорілись вогнями, громами. З її обличчя втекла вся кров, а несправність зродилась у палкій пожежі обиджених почувань.

— Ви ж казали мені, що... Веснянкувате обличчя сміялось, рука витягнулась, щоб відсунути її набік, та в цій же самій хвилині дівчина кинула собою до переду, вирвала щось обома долонями з ворожої кобури і заки хто встиг стямитись, у кімнаті бризнув

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ІРИНА АРТИМ

ЯК ЩАСТЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ

ПОЕЗІЇ

в кольоровій окладці

40 поезій. 75 сторін.

Ціна 25 ц.

Замовлення слати до:

"СВОБОДА"

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

ДО ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ФІЛАДЕЛФІЇ, ПА.

Вп. Панове Урядники Нижче підписаний Комітет Філадельфійських Відділів і головні урядники У. Н. Союзу задумали скликати **СПІЛЬНІ ОКРУЖНІ ЗБОРИ** відділових урядників (предсідників, секретарів і касирів) та делегатів 21. конвенції в неділю, 28. вересня 1947 р. на 1. годину пополудні, в Українській Галі, 847 Норт Френклін ул., Філадельфія, Па.

Просимо всіх урядників конечно прийти на ці збори, а принаймні одного представника відділу при- слати, бо справа дуже важна. Маємо повну надію, що Ви цій важній праці для добра нашої організації не відмовите і прийдете на збори, за що Вам в імені уряду У. Н. Союзу згорні сердечно дякуємо.

За Комітет Філадельфійських Відділів У. Н. Союзу:

Стефан Слободян, секр. і гол. радний У.Н.С.
Stephen Slobođan, 4323 N. 16th Street, Philadelphia, Pa.
Олена Штогрий, гол. рада У.Н.С.
Семен Черномаз, касир.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ

повідомляє, що його

форієрська робітня;

є тепер під числом

265 East 4th St.

BETWEEN AVES. B & C

New York City

Приймає замовлення на **НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕРІБКУ** та дає 20% опушту на всі роботи, а також **ДАРОМ** сторидаж на літо.

Самий сторидаж на літо 2% від сотні.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Й. УВАГА!

ТОВАРИСТВО РОДИЧІВ У НЬО ЙОРКУ влаштує два представлення, а саме:

СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ КИМ МІРОШНИК

В СУБОТУ, 27. ВЕРЕСНЯ (SEPT. 27, 1947)

в годині 6-тій вечером

В ШКІЛЬНІЙ АВДИТОРІЇ СВ. ЮРІЯ

при 217 1-ст 6-та вулиця в Нью Йорку.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ЗАБАВА ДО ПІЗНОЇ НОЧІ

ПРИ ДОБІРНИЙ ОРХЕСТРІ ІОСИФА СІГУРА

Знаменитий буфет з добрими напінками у власнім заряді.

Представлення під зарядом п. ІВАНОВА.

Увесь дохід призначено на поміч скитальцям.

Вступ на представлення і бал 75 центів.

Товариство Родичів запрошує все місцеве та о-количне громадянство і нашу молодь до участі.

За добру забаву і повне вдоволення ручить

Балевий Комітет.

ТАРЗАН ч. 1693. Старий приятель.

AS TARZAN AND JANE JOURNEYED TOWARD THEIR OLD HAUNTS, TWO LARGE APES SWUNG DOWN BEHIND THEM.

Замітивши їх, малпочовик

тупнув Джону в корчі...

...і відвернувся, щоб стріну-

тися з ними віч-на-віч.

Та він побачив, що малпа,

це його старий приятель Мо-

лат.

Поза ними саміця Молато-

ва, стара Тага, підійшла до

крівки, в якій була Джена.

хеолог, що кохався у рідних могилах. Що було в його очах ніхто і ніколи не дізнався. (Кінець).

ПОШУКУЮТЬ

Називаюся

МИХАІЛІНА КУРОЛОВИЧ,

уроджена в місті Галичці, Галичина.

І шукаю Швагра в Канаді, називається

ВАСИЛЬ КУРОЛОВИЧ,

село Номілів, повіт Радехів. Інтересовані хай пишуть:

SYDONIA RICHARD

144-29 — 76th AVENUE,

FLUSHING, NEW YORK.

RAJCA MEMORIAL

"Home for Services"

WALTER RAJCA,

Funeral Director

Добра, скоро і чесна обслуга

ПРИСТУПНІ ЦІНИ

SERVING ALL NEW JERSEY

TWENTY FOUR HOUR SERVICE

617 BROADWAY

Newark 4, N. J.

HUMBOLDT 3-4817